

2024-01-31
Finansdepartementet
Dnr: Fi2023/02704

fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dof.remissor@regeringskansliet.se.

Remissvar till delbetänkande En säker och tillgänglig statlig e-legitimation (SOU 2023:61)

Sammanfattning

Som en av utfärdarna av en statligt godkänd e-legitimation ställer vi oss i huvudsak positiva till utredningens förslag om att införa en statlig e-legitimation, att denna kan användas för att id-växla till en annan e-legitimation samt till förslaget att göra alla godkända e-legitimationer obligatoriska. Utöver detta vill vi också framföra några synpunkter att ta i beaktande, vilka vi tror skulle göra lagen än mer ändamålsenlig. Dessa redovisas nedan.

1. Utöka obligatoriet att erbjuda samtliga godkända e-legitimationer

I punkt 7.13.4 föreslås att de av Digg godkända e-legitimationerna ska vara obligatoriska för offentliga aktörer och offentligt finansierade aktörer. Detta är en helt central punkt i hela förslaget, utan vilken hela projektet med en statlig e-legitimation riskerar att bli irrelevant. Utan krav på att alla godkända e-legitimationer – inklusive den statliga – måste erbjudas användarna kommer den exkludering och bräcklighet som idag råder inom e-legitimationsområdet att kvarstå.

Vi menar dock att obligatoriet borde utsträckas att täcka alla förlitande parter som kräver e-legitimering av sina användare, oaktat om dessa är offentliga eller privata. Utredningen pekar ju på BankIDs dominans och att obligatoriet ska lösa detta problem. Enligt BankIDs egen statistik utgör offentlig sektor endast 5 procent av de sektorer som är anslutna. Ett obligatorium som bara omfattar offentlig verksamhet kommer således lämna många människor i ett fortsatt digitalt utanförskap.

I andra hand föreslår vi att obligatoriet ska täcka alla samhällskritiska förlitande parter som kräver e-legitimering, oaktat om dessa är offentliga eller privata. Ett exempel är elnätsbolag som kräver e-legitimation av sina användare. Ifall användaren inte fyller kriterierna att få den bankutfärdade e-legitimation som elnätsbolaget använder, kommer användaren inte kunna nyttja en samhällskritisk tjänst som att teckna ett el-abonnemang.

I tredje hand föreslår vi att obligatoriet ska täcka alla de e-tjänster som genom lag, reglering eller annan offentlig regel kräver att den förlitande parten använder e-legitimering i sina tjänster. Exempel på sådana tjänster som utförs av privata utförare är digitala brevådor, onlinespel och fastighetsmäklartjänster. Inom bank- och betaltjänster ställs krav på kundkännedom och stark autentisering, vilket i praktiken innebär e-legitimering i många fall. Det är sannolikt att krav på e-legitimering kommer införas på många fler områden i takt med samhällets digitalisering. Om inte inkluderande e-legitimering är lagstiftat kommer utanförskapet växa med varje område ett sådant krav införs.

2. Ta bort förslag om åldersgräns

I punkten 7.4.2 föreslås att åldersgränsen för den statliga e-legitimationen ska vara nio år. Som skäl anförs att nioåringar kan behöva e-legitimation för digitala nationella prov och vidare skriver utredaren "Något reellt behov av en e-legitimation tidigare än denna ålder har vi inte kunnat identifiera." Att tro att nationella prov är den enda e-tjänst där barn i framtiden kommer behöva identifiera sig är en kortsiktig bedömning av den genomgripande digitalisering som sker i samhället. Freja eID Group AB (publ)

FREJA

Idag använder småbarn från mycket tidig ålder digitala verktyg och inget talar för att detta kommer minska i framtiden.

Grundskälet till att inte begränsa utgivningen på grund av ålder torde vara densamma som att vi inte har någon åldersgräns för att utfärda ett pass eller ett nationellt id-kort. Ett barn har samma rättigheter att kunna identifiera sig i en digital kontext likväl som i en fysiskt.

Utöver detta finns ett antal goda skäl att inte begränsa åldern för utgivningen. För att ta ett exempel skulle en åldersgräns motverka åtgärder mot grooming, där vuxna utger sig för att vara barn för att exempelvis utsätta dem för sexuella övergrepp. Genom att inte låta barn ha en e-legitimation kommer e-tjänster (spel och liknande) som riktar sig mot barn aldrig kunna göra en vederhäftig ålderskontroll eller identitetskontroll. Detta lämnar fältet öppet för de vuxna som har som mål att söka upp barnen i dessa tjänster.

Frankrike har infört en lag som kräver digital åldersverifiering i e-tjänster riktade mot barn och ungdomar. Skulle Sverige införa en likadan lag – vilket vore en välgärning för att motverka grooming – skulle man i praktiken utestänga barn under 9 år att använda e-tjänster riktade mot barn.

3. Inför krav på att ta emot samordningsnummer hos förlitande part

I punkt 7.4.2 föreslås att den statliga e-legitimationen ska kunna utfärdas till personer med styrkt samordningsnummer. Detta är ett mycket viktigt förslag som är en av grundpelarna för att motverka den digitala exkludering som idag finns kring e-legitimering.

På samma sätt som obligatoriet i punkt 7.13.4 är en förutsättning för en reell inkludering måste även ett obligatorium för att hantera samordningsnummer införas. I dagsläget är det få aktörer – offentliga som privata – som har möjlighet att hantera samordningsnummer i sina system. Infrastrukturen är helt byggd kring personnummer i de allra flesta fall, vilket gör att en statlig, eller privat, e-legitimation som kan hantera användare med samordningsnummer, inte kommer göra någon större nytta om e-tjänsterna inte kan ta emot det.

4. Utfärdare av e-legitimationer ska ges tillgång till uppgifter från myndighetsregister

I förslaget i punkt 7.13.4 sägs att "Det bör även utredas huruvida utfärdare av e-legitimationer som godkänts enligt tillitsramverket för Svensk e-legitimation bör ges tillgång till för verksamheten relevanta uppgifter från vissa myndighetsregister. Exempel på sådana uppgifter är att kunna slå i Navet för att säkerställa vem som är vårdnadshavare.

I dagsläget får vissa e-legitimationsutfärdare göra detta eftersom de också är banker och utfärdaren av statliga e-legitimationen kommer kunna göra det i kraft av en statlig myndighet. Det lämnar övriga privata e-legitimationsutfärdare i en ogynnsam och orättvis situation i förhållande till övriga utfärdare.

Freja eID Group AB (publ)
556587-4376

Kontakt:

Kristofer von Beetzen
Chief Product Officer
kristofer.beetzen@frejaeid.se
0733-458911